

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA
CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—ESTRANGER, 2'50

Un cop de mà, si us plau

ENS ha arribat la nova de que'l senyor Barriovero ha entregat al senyor Dato una instancia de l'Agrupació de Periodistes demanant la derogació de la llei de jurisdiccions. El senyor Barriovero es proposa també parlar al Con-

grés sobre aqueixa important qüestió. Tal vegada a hores d'ara, ja el diputat republicà haurà deixat oír la seva veu en demanda de la llibertat de la Premsa espanyola, tant de temps cohibida i castigada per aquella llei inicua i cruel. Ignorem fins a quin punt en Barriovero i l'Agrupació de Periodistes, pensen portar la seva demanda. Temem, emperò, que tot plegat resulti una tentativa més, sense cap eficàcia, o amb una eficàcia contraproduent;

puig si es deroga la llei de jurisdiccions incorporant l'esperit d'aqueixa llei al codi de justícia militar, haurem fet un pa com unes hosties. El pas que ara dona el senyor Barriovero i l'Agrupació de Periodistes s'ha donat tan-tes vegades sense lograr res positiu i sense que ni arribés a interessar als mateixos interessats, que tenim el perfecte dret de creure que la llei seguirà en ferm, produint víctimes com fins ara.

Es realment una vergonya que, després de tants anys d'implantada, després de tantes iniquitats i tants empresonaments com ha produït, després d'haver desaparegut les circumstàncies especials que li havien donat vida, després d'haver-la feta servir per a tot menys per a castigar els delictes que l'originaren, no hagi sorgit un formidable moviment d'opinió, ni tan sols un agrupament d'homes de bona voluntat que, sense repòs i sense treva, valent-se de tots els medis, esmerçant totes les seves forces, no hagin procurat, primer que res, fer-la desaparèixer.

A primera vista sembla que un flagell així fíndria que servir d'aglutinant de totes les forces lliberals, de totes les oratories i de tots els entusiasmes, i, no obstant, mai, lo que se'n diu mai, s'han vist secundades les iniciatives dels que en un dia determinat, sigui per propi interès o per produir un cert efecte en l'opinió, han emprès pel seu compte una campanya reclamant la derogació de la malhaurada llei.

Hem acabat—dit sigui amb tota la vergonya—per a considerar-la com un mal inevitable, ens hem resignat al seu jou com ens hem resignat a les malures del cos; un fatalisme d'alarbs ens ha corprès, i, quan un dels nostres companys gemega i pena dins la foscor de l'ergastula, gairebé ni el playem.

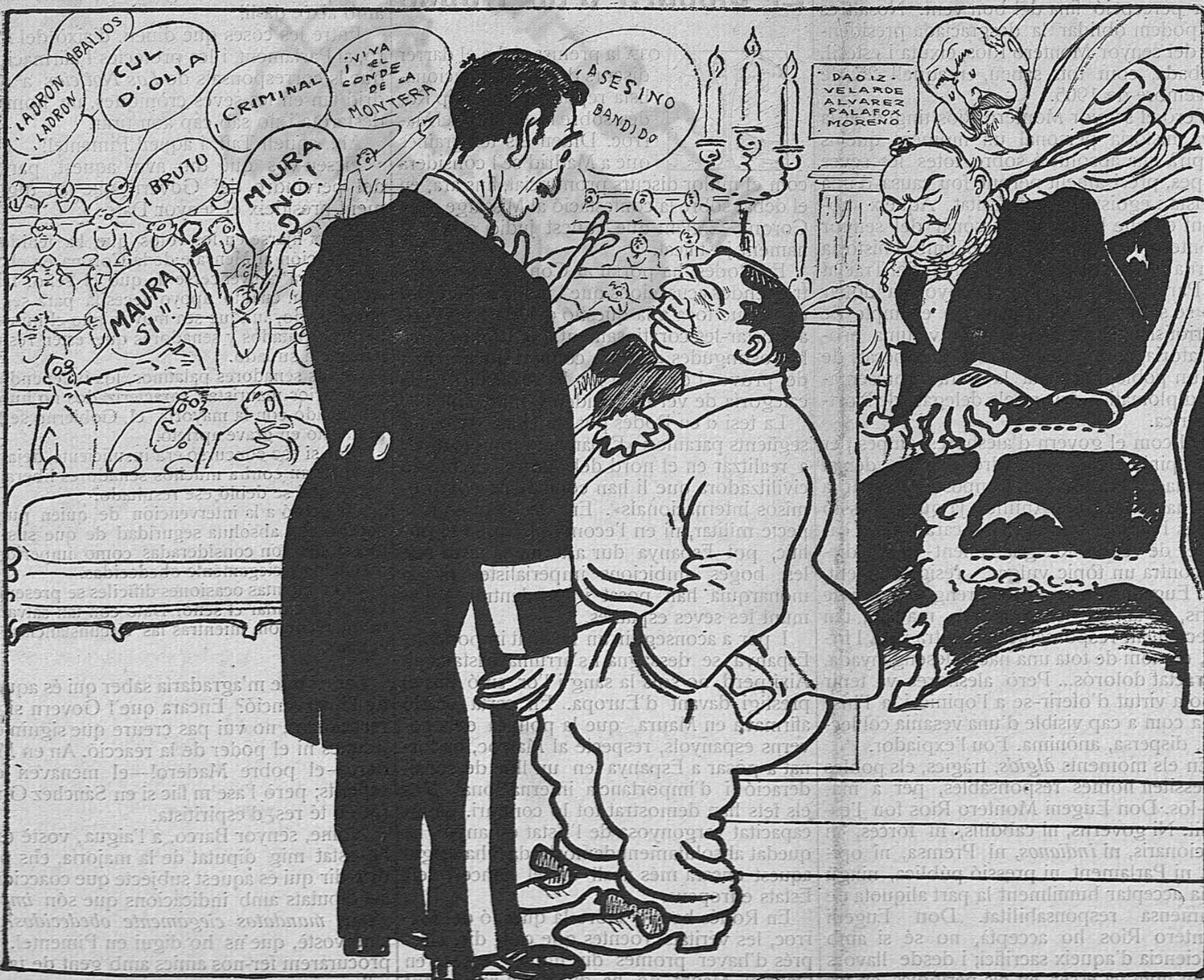
La Premsa sensata, la Premsa acomodaticia ens ha ensenyat que'l caure baix el poder d'un jutge militar era propi d'estúpids, era una indisculpable temeritat de periodista inhàbil, un cas de neurosi suicida.

Els mateixos senadors i diputats republicans, tips i cuïts de pidolar gracia, d'escriure cartes als ministres, de parlar amb auditors i generals, de fer gestions per a obtenir una absolució o un indult, han adoptat una actitud de displicència i, a l'anar-los a importunar, si no renyen al culpable, fan, en canvi, un gest de commiseració, que vol significar: «Quina n'has feta, borrango!».

Tots; els uns per mandra, els altres emmel·lats per les paraules del Govern, molts per a no desbaratar els projectes beneficiosos pel seu districte o per a obtenir alguna altra concessió d'interès general, s'han abstingut de juntar-se, fent acció comú amb els que, isoladament, exasperats per una nova escamesa de la llei traïdora, protestaven.

Els periodistes no han volgut veure l'agravi que representa, per a la seva dignitat, el manteniment de l'esmentada llei. El que per la seva especial idiosincracia sempre ha fet d'adulador, el que per covardia mai ha gosat fiscalitzar els actes dels intangibles, l'obediència a les orientacions del seu periòdic més o menys conservadores, el que no ha sentit mai per la política ni vocació ni interès, el que s'ocupa exclusivament d'art i literatura, el que, en una paraula, viu fòra la menaç d'un codi excepcional, no se li endona res

Un ministre sense paraula

—Però, per que no'ls contesta com se mereixen?
—No ho veu?... Perque no pot.

del jou que porta la col·lectivitat ni de la mordassa que ofega als seus germans.

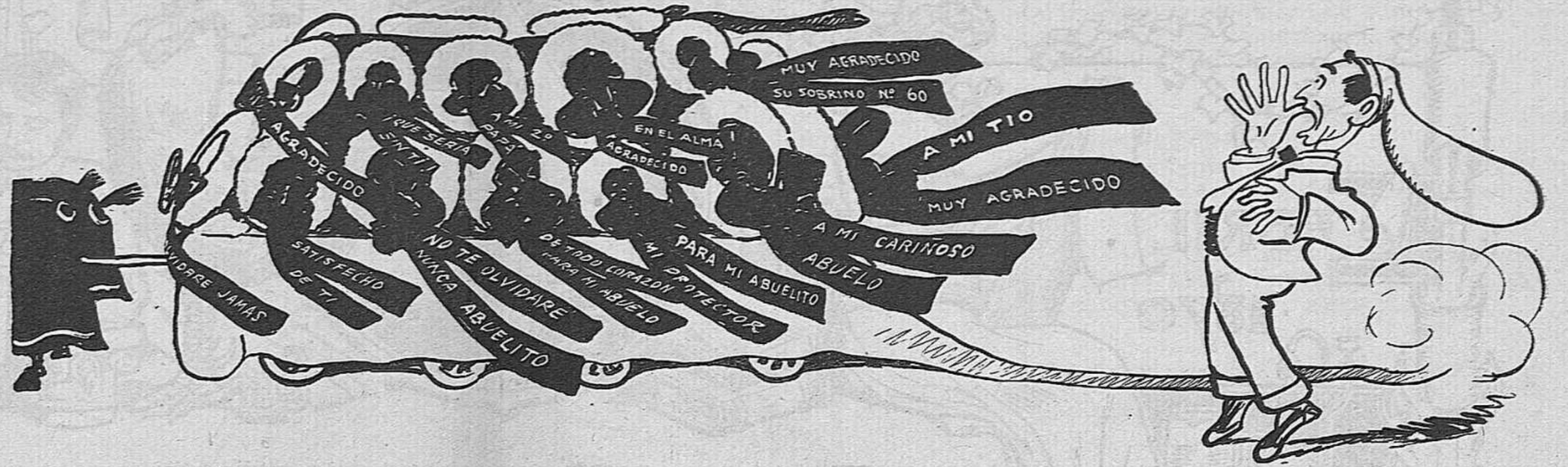
Es l'indiferència que l'egoista sent pels flagells que no poden arribar an ell, encara que la seva honra se'n ressentí.

Per això la llei de jurisdiccions seguirà aplicant-se, seguirà servint per a tot lo que's vulgui, seguirà molestant i afligint als entusiastes de la llibertat i del poder civil.

Es evident que no hi ha prou civisme ni a dalt ni a baix; és evident que sobre moltes de les grans figures de l'actual partit republicà plana l'estigma d'una covardia esfereïdora; és evident que l'intel·lectualitat espanyola s'ajup llepant les botes de montar i és evident que'l senyor Barriovero i l'Agrupació de la Premsa madrilenya, aniran molt poc acompanyats en el seu noble propòsit i que fracassaràn com han fracassat altres.

X. X.

LA MORT DE L'ONCLE

—Remanoi, quanta corona!... Aquest sí que's veu que era ben monàrquic!...

Estranyeses de la política

A l'Eduard Calvet el presenten, els republicans, senador per Tarragona.

En Calvet és un bon republicà, ferm catalanista, i una de les poques persones que militen en nostre camp, que tenen les condicions que la llei exigeix per a ésser senador.

En Calvet té per contrincant, en les eleccions de demà, un conservador d'una significació reaccionaria tan accentuada com en Maluquer i Viladot.

Posada la lluita en aquestes condicions, i sapiguent tothom que la província de Tarragona és eminentment republicana, sembla que'l triomf de l'Eduard Calvet podria donar-se per descomptat.

Doncs no és així. Per una d'aquestes paradoxes, massa freqüents, per desgracia, en la política, la candidatura republicana d'en Calvet la combaten, i per consegüent apoen an en Maluquer.

En Caballé, diputat a Corts, republicà, per Gandesa; en Nougués, diputat a Corts, republicà, per la circumscripció Tarragona-Reus-Falset, i en Marcellí Domingo, diputat a Corts, republicà, per Tortosa. ¿Què'ls hi sembla?

Malgrat aquesta oposició inexplicable de tan significats companys d'idees, tenim confiança que la candidatura del nostre amic Calvet sortirà triomfant en les eleccions de demà.

Montero Ríos

N el moment de posar-me a escriure el meu article setmanal d'avui, m'arriba la notícia de la mort d'en Montero Ríos.

Dediquem-li, doncs, aquesta nota.—No recordo que mai hagués tingut encara l'ocasió de parlar del senyor Montero Ríos.

Aquest senyor se distingia, avui, per ésser la nota més incolora de l'agrupament dit lliberal. Se distingia... per no distingir-se. Era una sobrevivència, el reste del naufragi d'una falsa revolució. L'irreverència popular no se'n recordava més que per a citar burlescament el seu nepotisme o referir-se despiadadament a la seva bufanda, a la gavia de vidres que'l resguardava del fret desde la Presidència del Senat.—Però, en les ocasions de prova del partit, quan la vaga lluentor d'una reforma alterava la pau burgesa dels vells programes pseudo-esquerristes, tothom se preguntava amb inquietut: Què'n pensarà d'això don Eugeni?

I don Eugeni era, en veritat, la rèmorra més enutjosa de l'aigüallit lliberalisme dinàstic. Era avui, en fi, la veritable figura conservadora de la política espanyola. Amb un criteri petrificat, immemorial, don Eugeni haurà representat, en la qüestió catalana, junt amb el seu colega don Josep Echegaray, la més forta de les irreductibilitats, que'l portà a demetre la seva Presidència senatorial i a comprometre la conseqüència del seu gendre senyor García Prieto, partidari de les Mancomunitats, al qual sempre tindrem d'agrair també la seva franca oposició a la

llei de jurisdiccions. El senyor Montero Ríos era conegut pel *savi canonista*. ¿Hi haurà, en aqueixa especialitat de catedràtic, un origen del seu dogmatisme polític?

No cal dir que, com en les qüestions administratives, en les econòmiques, veritable fonament de l'actual revolució implícita, el senyor Montero Ríos era un refractari absolut. S'era refugiat en allò de l'*individualismo puro*, com en un castell mental; i tota l'obra invasora i magnífica del socialisme havia trobat impermeable la seva comprensió.

El senyor Montero Ríos era una figura representativa. Era l'únic que romanía d'un món esvaït i fracassat. Era una recordança viva d'aquell saboianisme fallit, on cal veure l'única seriosa tentativa de donar a la monarquia espanyola una aclimatació europea i constitucional. El senyor Montero Ríos, avui el més fervent dels dinàstics, era tota una confessió d'impotència, de resignació, de penediment. Era una palinòdia.

No he sentit mai per aqueix home cap atracció, ni tan sols llunyana. No tenia aquella aura personal qui feia del senyor Moret un ciutadà dolçament simpàtic, un d'aquells homes a qui tot se perdona. No tenia tampoc, com el senyor Canalejas, un prestigi d'interès i d'afecte, una irradiació cultural, una percepció fina del bon vent. Nosaltres no podem oblidar la desgraciada presidència del senyor Montero Ríos, eixuta i estèril, acabada, com tots sabeu, en aquell 25 de novembre de 1905.

Però el senyor Montero Ríos tingué en la seva història personal un moment que'ns inspirà una absolució sobre totes les seves culpes, precisament perquè fou causa d'una injusta i egoista impopularitat. Aqueix moment en que l'història personal del senyor Montero Ríos se confongué amb l'història eterna d'Espanya, fou el moment del Tractat de París. Aleshores aquest senyor va donar (no sé si involuntariament) un exemple de patriotisme: se va oferir com a víctima propiciatòria, com a boc emissor dels pecats de tot un poble, i acceptà la dura representació diplomàtica davant els delegats de Nort-Amèrica.

Tal com el govern d'aleshores, empès per una opinió errada i baladrera, havia deixat la situació, era totalment impossible evitar la pèrdua de les dues Antilles, ja que la cessió de les Filipines va poguer encara tenir el caràcter de venda. Resignadament—té de dir-se, contra un tòpic vulgar,—resignadament, don Eugeni Montero Ríos prengué'l camí de París, ell tan patriota a la vella manera, tan directament responsable, per altra part. I firmà, en nom de tota una nació desenganyada, el tractat dolorós... Però aleshores va tenir la sola virtut d'oferir-se a l'opinió i a l'història com a cap visible d'una vesania col·lectiva, dispersa, anònima. Fou l'expiador.

En els moments *algids*, tràgics, els pobles necessiten homes responsables, per a maleir-los. Don Eugeni Montero Ríos fou l'escullit. Ni governs, ni cabdills, ni forces, ni funcionaris, ni *indianos*, ni Premsa, ni opinió, ni Parlament, ni pressió pública, ningú volia acceptar humilment la part aliquidada de l'immensa responsabilitat. Don Eugeni Montero Ríos ho acceptà, no sé si amb consciència d'aqueix sacrifici; i desde llavors el seu nom va ésser, en els periòdics, en les converses, en les al·lusions de *meeting*, el de l'*home del Tractat de París*... I el Tractat de París començà allà enfora, a un recó pro-

tolari, realment firmat per la mà de tot un poble, de les multituds udolants, dels gabinets tímids i indoctes, dels egoismes comercials explotadors...

Així ens plau avui a nosaltres, adversaris del senyor Montero Ríos com a republicans, com a socialistes, com a catalans, redressar aquest epitafi, just i sever, imparcial i necessariament doble, a la seva memòria.

Però lo més trist és que l'home del Tractat de París, qui amb tot i no merèixer aquesta designació injuriosa va ésser el cap de turc elegit per les masses, fou, per sobre aqueixa impopularitat, el sosteniment de les situacions, i decidí amb el seu criteri senil, la vida oscilant dels ministeris, i presidí un govern i dictà la vida i la mort de les lleis. Aquí teniu un mirall de la consciència política popular i de la coherència pública, en el moment que vivim...

GABRIEL ALOMAR

ESpanya AL MARROC

El discurs d'en Rodés

OTA la premsa alaba el darrer discurs del diputat nacionalista republicà en Felip Rodés, sobre la qüestió del Marroc. Diuen els telegrames que a Madrid se'l considera com el millor discurs pronunciat, fins ara, en el debat sobre la contestació al Missatge de la Corona. Creiem que aquest judici està plenament justificat.

En Rodés ha portat al Congrés totes les tremendes acusacions que'l poble fa al règim en lo que toca a la qüestió del Marroc. Però al portar-les coratjosament a la Cambra, les ha sostingudes amb un conjunt documentat de proves i de fets, i les ha aixecades a la categoria de veritats evidents, innegables.

La tesi d'en Rodés pot sintetitzar-se en les següents paraules: «Espanya és impotent per a realitzar en el nord del Marroc la missió civilitzadora que li han confiat els compromisos internacionals». En efecte: ni en l'aspecte militar, ni en l'econòmic, ni en el polític, pot Espanya dur a terme la tasca que les boges ambicions imperialistes de la monarquia han posat imprudentment damunt les seves espatlles.

I per a aconseguir un resultat impossible, Espanya se desdigna i s'arruïna tristament. Així perd, no sols la sang i l'or, sinó fins el prestigi davant d'Europa. En certa ocasió afirmava en Maura, que la política dels governs espanyols, respecte al Marroc, ha tornat a posar a Espanya en un lloc de consideració i d'importància internacional. Mes els fets han demostrat tot lo contrari. La incapacitat vergonyosa de l'Estat espanyol ha quedat absolutament demostrada, i ha caigut aquest encara més avall en el concert dels Estats europeus.

En Rodés ha dit, sobre la qüestió del Marroc, les veritats roentes que calia dir. Després d'haver promès dir moltes coses, en Gabriel Maura no ha dit quasi res davant del Parlament. Però en Rodés ha fet públics les coses greus que aquell ha callat. Un cop més s'ha vist que'ls monàrquics,

signuin de la mena que's vulgui, no poden dir lliurement tota la veritat i que aquesta sols pot sortir dels llavis d'un republicà.

Sonata CII

U ans tornem a preocupar del Moro. Mentres les Corts restaren tancades no se'n parlava, d'això; però un cop hi ha hagut ciutadans que han pogut moure la *muy*, sense por d'escaldar-se, Moro *que te crió!*

Nosaltres no tenim acta encara, i si deiem lo que pensem, ens podríem agafar els dits a la portella; però, vaja, per dir que no entenem de què và, no crec que'ns facin gran cosa.

I és ben cert, no ho entenem. Tot-hom diu que no pot ésser; que'ns quedarem sense diners ni jovent; que allò és un pou sense fons; que amb lo que hi portem gastat podríem comprar-ho tres vegades; que'l Marroc és una bestia, la boca de la qual veiem tots, però la cua ningú... I res, amb tot i amb això, da-li!

Entre les coses que diuen, d'això del Moro, al Parlament, i les profecies i afirmacions que'ls corresponsals de *Las Noticias* a Madrid fan en les seves cròniques, un hom es destarota i no sab cap aon tirar.

Ah!, aquell Taff, i aquell Pimentel! Ficseu-vos què diu avui aquest, parlant del pervindre del Govern que tan dignament presideix el senyor Dato:

«Basta fijarse en los votos que ha tenido la contestación al Mensaje de la Corona en el Senado, para convencerse de que el señor Dato cuenta con cuanto apoyo necesita para seguir gobernando, aunque sea muy exiguo el número de los diputados y senadores que estén resueltamente a su lado.»

«Si los senadores palatinos, los independientes y varios mauristas caracterizados no hubieran votado con la mayoría, el Gobierno se habría visto en grave aprieto.»

«Por si ese concurso era insuficiente, dejaron de votar en contra muchos senadores liberales.»

«¿A qué se debió ese resultado?»

«Se debió a la intervención de quien puede hacerlo con absoluta seguridad de que sus indicaciones son consideradas como imperiosos mandatos y ciegamente obedecidas.»

«Y en cuantas ocasiones difíciles se presenten volverá a contar el señor Dato con tan salvadora intervención, mientras las circunstancias no varien.»

Sabeu que m'agradaria saber qui és aquest de l'intervenció? Encara que'l Govern sigui reaccionari, no vui pas creure que siguin els jesuïtes ni el poder de la reacció. An en Madero—el pobre Madero!—el menaven els esperits; però l'ase'm flic si en Sánchez Guerra en té res, d'espíritista.

Hòme, senyor Barco, a l'aigua, vostè que ha estat mig diputat de la majoria, ens podria dir qui és aquest subjecte que coacciona als diputats amb indicacions que són imperiosos mandatos ciegamente obedecidos? I, sinó vostè, que'ns ho digui en Pimentel. Ja procurarem fer-nos amics amb gent de tanta influència.

En fi, no parlem més de coses tristes i anem al *regocijo* d'aquesta setmana.

Què?... Què és, dieu?

En Montero Ríos a través de la caricatura

(Reproduccions de LA CAMPANA DE GRACIA)

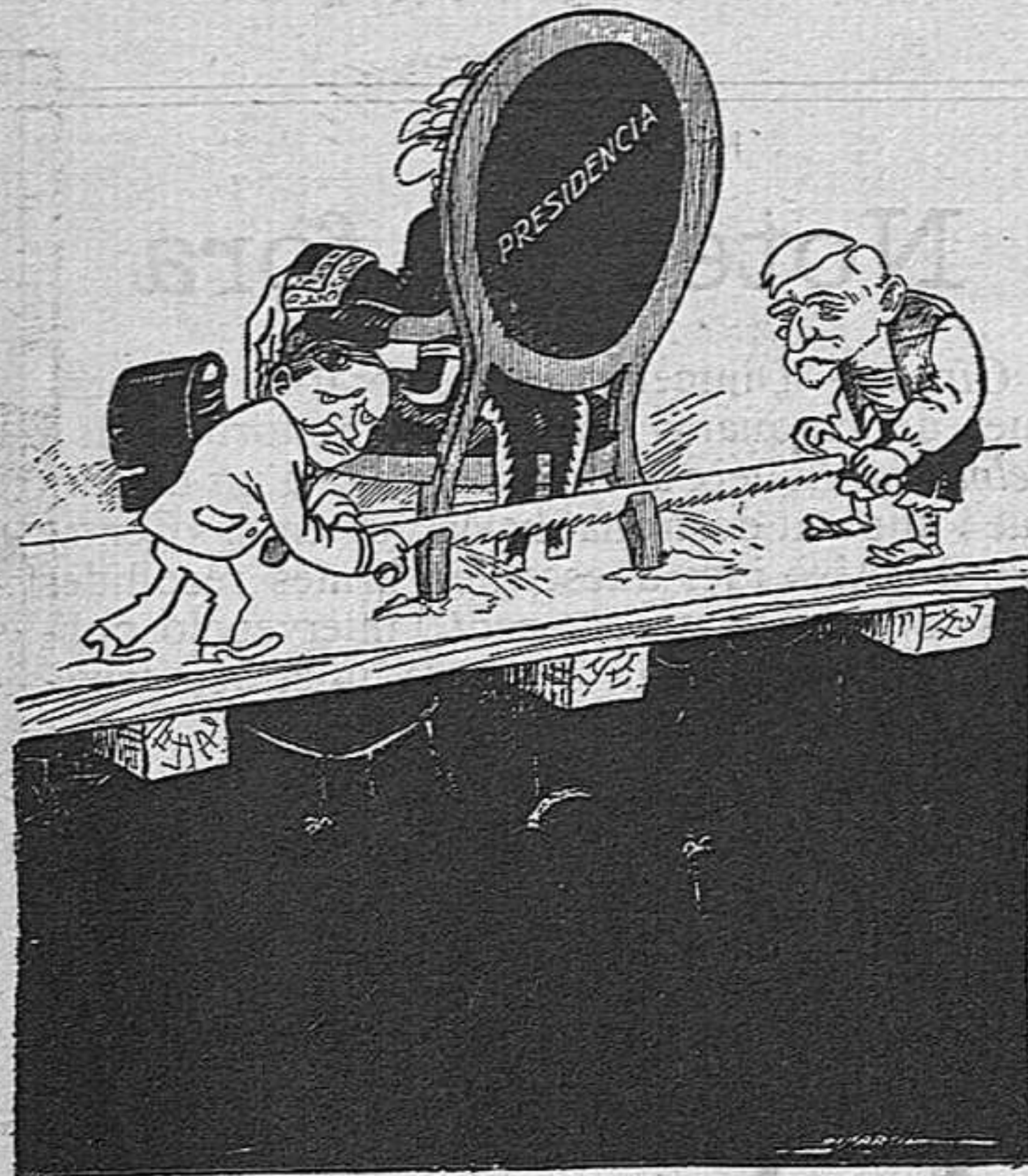
TEATRE PARLAMENTARI

L'apuntador (desde la conxa) — Apa, Montero; quan vulgui, ja estic a punt.

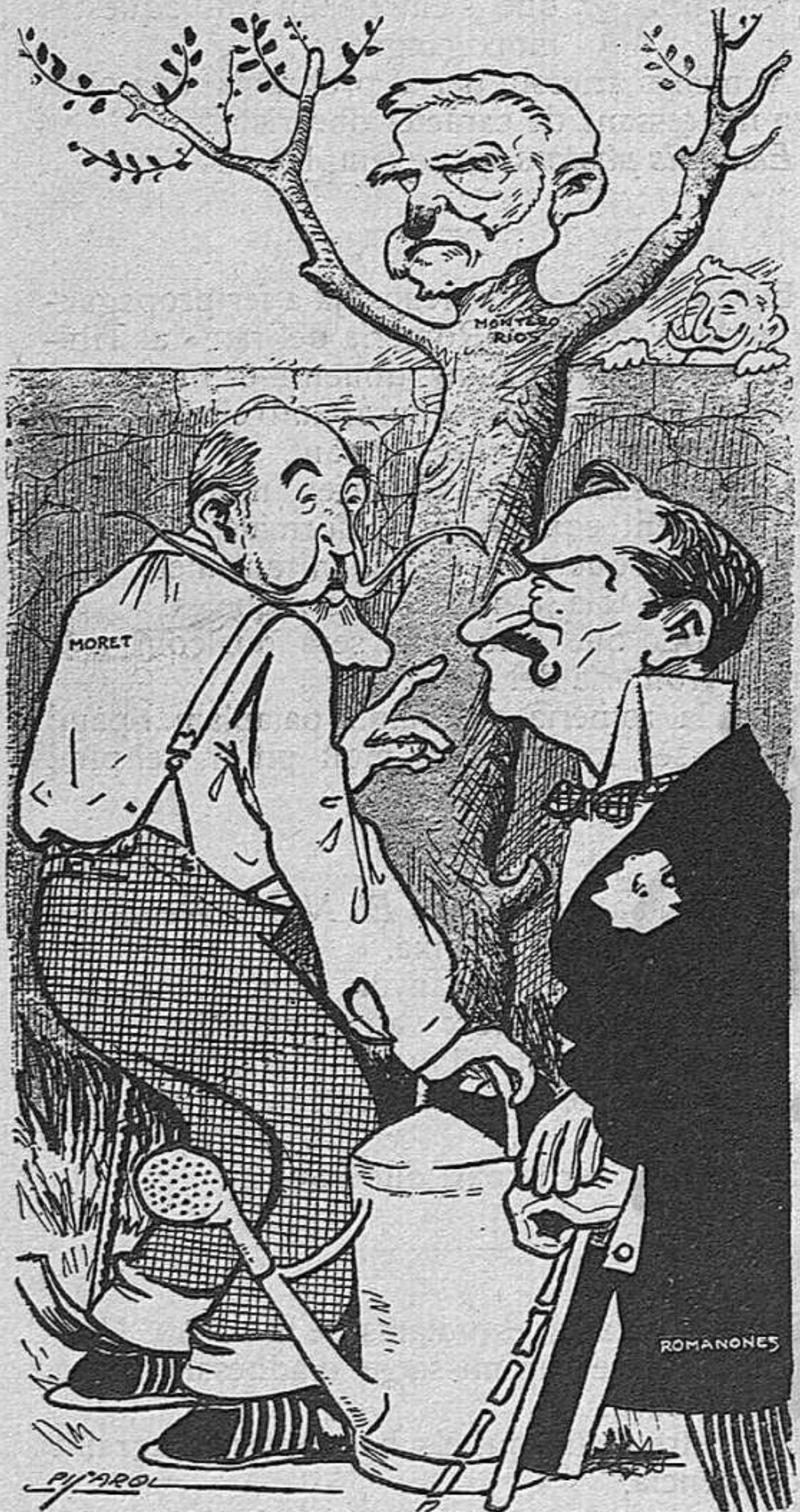
L'INCENDI DE LA FÀBRICA DE TABACS DE MADRID

—Veiam si d'aquesta feta acabaràn de xerrar els fumadors. Me sembla, don Eugeni, que ara no podràn pas dir que'l nostre tabac no crema.

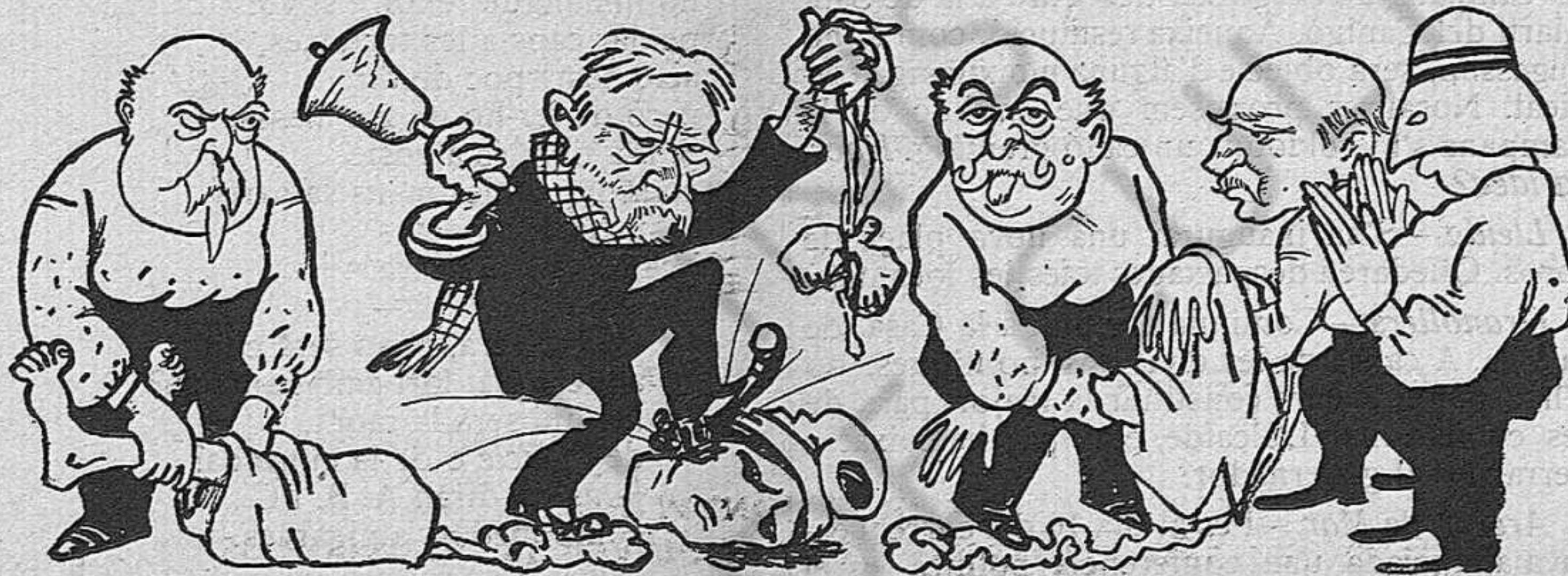
UNA CADIRA EN PERILL

—Apa, noi, serra amb dalit!... Per fer-lo caure d'esquena, no més falta un gruix de dit.

A L'HORT DEL PODER

—Sembla, don Segimón, que'l cuida amb molt catinyo, aquest arbre...
—Ja ho crec! Com que, fet i fet, el qui s'ha de menjar el fruit soc jo.

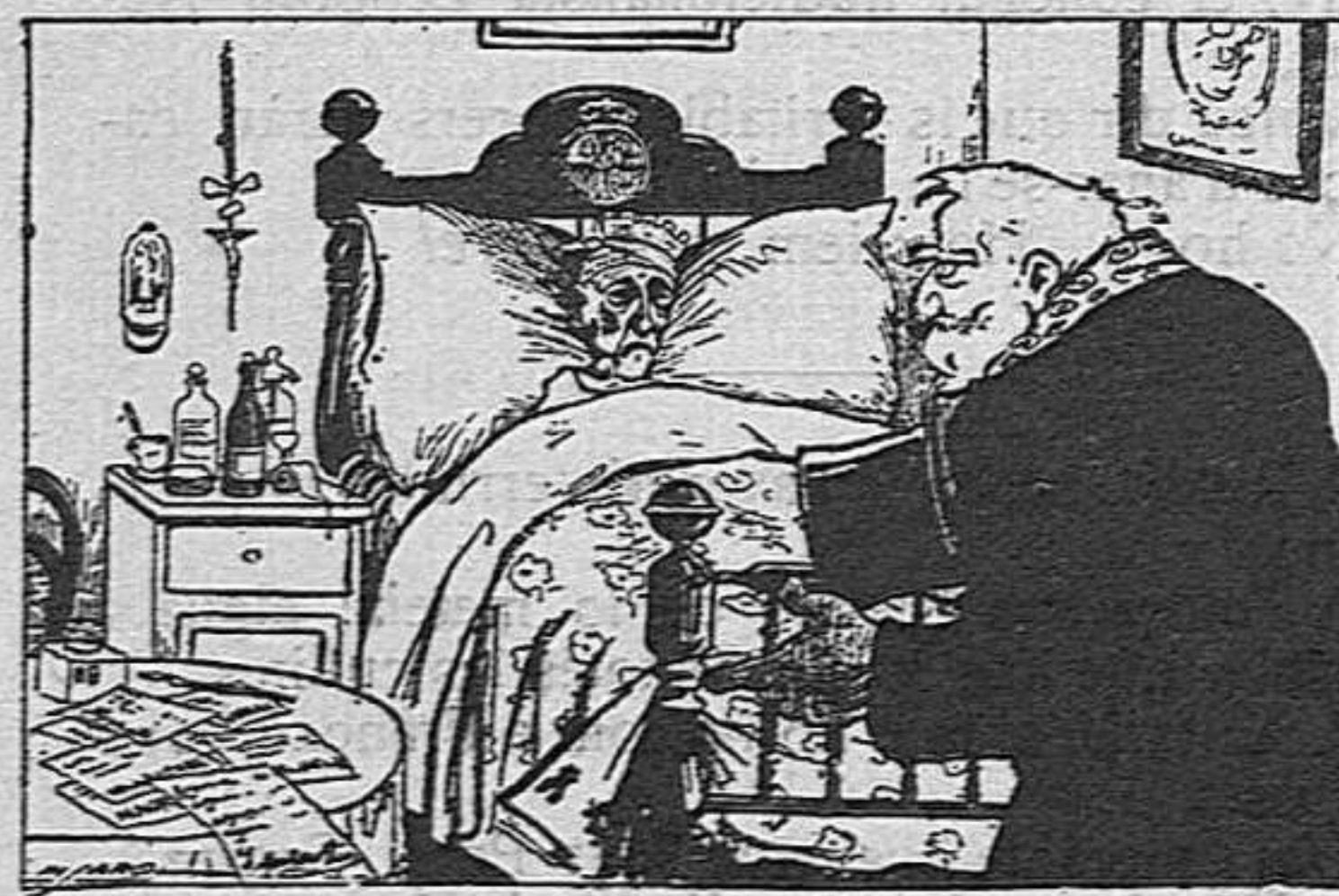
DESCOBRIMENT SENSACIONAL.—L'ASSASSINAT DEL PROJECTE DE MANCOMUNITATS

Reconstituïció de l'escena del crim.

DON EUGENI EN L'INTIMITAT

—Fumeu, minyons, fumeu,... que'l fumar també escalfa poc o molt.

LA VISITA D'EN MONTERO

—Com anem, senyora Espanya?
—Ai, don Eugeni!... Lo mateix, lo mateix que quan tenia l'altre metge.

EN CANALEJAS I EN MONTERO RIOS

—Què fa, don Eugeni?... Miri que la nació s'impacienta... On és el programa?
—Ara, ara precisament l'estic dictant per a entregar-lo desseguida... al cuiner.

CLÍNICA DELS PARTITS EL MONTERISTA

—Jo, si no fos el tumor, gastaria bon humor.

Els de la «Peña Liberal», amb motiu de la mort de don Eugeni Montero Ríos, varen posar bandera a *media asta*.
Mireu-se'ls els de la Peña, si s'ho portaven amagat!
Hasta bandera, tenen!
I hasta asta!

Les joventuts dretistes preparen un míting «monstruo» en un dels més espaiosos teatres de Barcelona.
Ja sé perquè el titulen *monstruo*.
Perquè s'hi diràn «monstruositats».

Veig que en Junyent ha clavat la puntilla en en Solferino.
Pobre duc!
Se li han acabat ben béjels turrans amb la dimissió obligada de la quietatura regional del partit.
Políticament, ha mort. Ha mort uns quants dies després que l'Avi del Parc.
Tots dos panxuts, tots dos trompes.
Déu els hagi perdonats.

Torna a parlar-se amb insistència de la manca de salut del Sant Pare.
Alguns diaris vinguts de Roma asseguren que Pius X està greu, de tota greugetat.
Greu, greu... no sabem què dir-hi. Però que'l Papa es un papa de *cuidado*, això quasi ho jurariem.

En un mateix departament del tren viatgen un frare i un obrer. Aquest està llegint un diari avençat.
El frare pregunta:
—Deveu ésser socialista, mestre, que llegiu aquests diariots?
—Amb molta honra!—respon l'obrer.
—Doncs jo crec que de socialista a gaudir no hi va gaire distancia.
L'obrer es treu el metro de la butxaca i, medint la distancia que và d'ell al frare, exclama:
—Setanta-cinc centímetres justos.

ENDEVINALLES

XARADA

Si em preguntes, Sió hermosa, que per mi ho ets sens rival, si de *prima té total*, com si fossis ja ma esposa, jo't *dos-terça-quatre-cinc* amb gust i de bon *primer*. Soc noble, fiel, verdader, propi a l'honestat que tinc, i si em promets estimar... *segón, segón!*, t'asseguro, més que assegurar-t'ho, et juro que mai te podré oblidar.

Un peratalladi

ENDEVINALLA

Faig més mal jo en el món amb la rascada que un general ardit amb ses legions, destruint l'obra per l'home edificada valent-se de fusells i de canons.

Crispín

CORRESPONDENCIA

Cavallers: I. Riera: Sense probes documentals, aquestes coses no poden dir-se en lletres de motllo.—Aleix: Si hi cap, anirà.—Varis veïns de Preixens: No podem atendre correspondències tan extenses. Ho sento. Si es tractés de deu o dotze línies, fora altra cosa.—F. Llaveiol: Anirà.—Crispín: L'endevinalla de mossèn Pollastre és massa *papitesc*.—Josep Caballé: Els seus versos són molt *sentits*, però la forma és detestable.—J. Clivillés: Vostè no deu sapiguer que aqueix *cuerpo* és infalible i inviolable, i que no admet crítiques. Nosaltres ho sabem per cinc mesos de *práctica*.—Peret Sala: No són prou correctes.—Lluís Capell: Veurem.—M. R.: Tot depèn de la cabuda.—Enric Lapedra Fàbrega i Joan Antich Puquí: Anirà lo que vagi.—S. B. i S.: Arribà tard per a aquell número. I avui resultaria estemporània.—J. R. D.: No dubtem de la veracitat, però això dit així, és una injúria. Sense documents que ho probin, no hi hà res a fer.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olim, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C^a